

Az elnök és szűk köre a hazai örmény anyanyelvű örménység egy csoportját, valamint nem örmény származású személyeket is félrevezetve 1998. novemberében létrehozott egy *Magyarországi Örmény Egyház* nevezetű szervezetet, amelynek nevében már megalakulása előtt nyilatkozatokat tett, ingatlan és egyéb jogügyleteket kötött törvénytörő módon. Ezen egyház elnökhelyettese *Avanesian Alex*, az országos elnök. Ez az egyház önhatalmúan székhelyként bejelentette magát az örmény szertartású római katolikusok Budapest XI. Orlay utca 6. szám alatt fekvő ingatlanába, elfoglalva templomukat, múzeumukat, könyvtárukat és levéltárakat, kizárva onnan a Magyar Katolikus Egyházat és a 64. részegyházát képező örmény szertartású római katolikusokat. Az ügyben a Fővárosi Főügyészség megindította a nyomozást (T.206/2000), amely jelenleg is folyamatban van.

A hazai magyarörménység a Magyarországi Örmény Egyház bitorlása ellen segítségért és védelemért folyamodott a Magyar Katolikus Egyházhoz, valamint a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumához és kérték a XI. ker. Orlay u. 6. számú ingatlan, valamint a nemzeti örökségünk részét képező múzeum, könyvtár állami védelem alá helyezését. Ingatlana védelmében és hitélete megakadályozása miatt segítségért folyamodott továbbá a Velencei Mechitarista Rendhez, a bejrúti örmény katolikus Pátriárkához, a vatikáni Keleti Kongregációhoz, valamint Jivan Tabibian nagykövet úrhoz.

Sajnálattal állapítottuk meg, hogy II. Garekin Katolikosz magyarországi látogatásáról közösségünk semmilyen értesítést nem kapott, bennünket az országos vezetés értesítésre sem méltatott. Csupán néhány örmény anyanyelvű testvérünk kapott örmény nyelvű meghívót, azt is aláírás nélkül az utolsó nap. Sajnálattal állapítjuk meg, hogy a Katolikosz látogatásának szándékát nem hozták nyilvánosságra, hogy a hazai örménység megismerhesse az ősi örmény egyház, az Örmény Apostoli Egyház vezetőjét, tájékoztathassa a hazai örménység hitéleti problémáiról. Ugyanígy nyilatkoztak örmény anyanyelvű testvéreink is, akik szerették volna tájékoztatni az egyházfőt a saját testvéreiktől elszenvedett sérelmeikről.

Óhatatlanul felmerül a kérdés, hogy az egyházfő látogatásának meghiúsulása nem a fentiek meghiúsítása érdekében történt-e, politikai célzattal, hazánk lejáratásának szándékával.

Közösségünk úgy határozott, hogy kirekesztettségünkről, az örmény szertartású római katolikus ingatlanunk és hitéletünk elleni támadásról, a hazai örménység történelméről és kultúrájáról a Katolikoszt levélben értesítjük, kérve segítő közreműködését.

Avanesian Alex törvénytelen magatartása, felelőtlen viselkedése következtében a hazai örménység többévszázados pozitív megítélése veszélybe került. Nemcsak hazai, hanem nemzetközi vonatkozásban is félreinformálja a közvéleményt a médiumok felhasználásával a kül- és belföldi kapcsolataiban, de félreinformálja a hazai állami, kisebbségi szerveket, szervezeteket, az Örmény Köztársaság vezetését, az apostoli örmény egyházat is. Magatartásával nem a hazai örménység érdekeit képviseli, legyen az magyar, vagy örmény anyanyelvű. Kirekeszti a közösséget az érdekképviseletből, megakadályozza érdekérvényesítését.

Budapest 2001. november 23.

Aláírók:

Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület Dr. Issekutz Sarolta elnök sk. pecsét
Budapest Főváros II. ker. Örmény Kisebbségi Önkormányzat Zakariás Antal Dirán elnökhelyettes sk. pecsét
Budapest Főváros VI. ker. Örmény Kisebbségi Önkormányzat Wertán Zsoltné elnök sk. pecsét
Budapest Főváros IX. ker. Örmény Kisebbségi Önkormányzat Dr. Borszéki Béla elnök sk. pecsét
Budapest Főváros XI. ker. Örmény Kisebbségi Önkormányzat Szongoth Gábor elnök sk. pecsét
Budaörsi Örmény Kisebbségi Önkormányzat Fancsali János elnök sk. pecsét
Siófoki Örmény Kisebbségi Önkormányzat id. Aján Gerő elnök sk. Pecsét

Népszabadság 2001. december 10.

Talán majd legközelebb

Miért maradt el II. Karekin katolikosz, az örmény egyházfő budapesti látogatása?

Mint arról lapunkban már hírt adtunk, novemberben kútba esett „az örmények pápájának” magyarországi látogatása. Az 1700 évvel ezelőtt alapított örmény keresztény egyház vezetője, II. Karekin katolikosz

azokban a napokban Ausztriában vendégeskedett, a bécsi érsekség által a keleti egyházakkal meglévő kapcsolatok ápolására és erősítésére létrehozott Pro Oriente Alapítvány meghívására. Logikusnak látszott, hogy a messzi Kaukázusból érkezett főpap közép-európai tartózkodását magyarországi látogatásra is felhasználja. Ezt szorgalmazták mindenekelőtt a hazai örmény önkormányzat vezetői, továbbá a pannonhalmi főapát (aki néhány éve az örmény vallási központban, Ecsmiadzinban járva még a mostani katolikosz elődjét hívta meg az apátságba), s bár állami szinten is komoly előkészületek történtek, az utolsó pillanatban Budapest lemondta a látogatást. A szokatlan fejleményről kérdeztük az örmény ortodox egyház közép-európai képviselőjét. *Meszrob Krikorian* érsek bécsi székhelyén nyilatkozott a Népszabadságnak.

- Mit tud ön a magyarországi látogatás előkészítéséről? Ki volt tulajdonképpen a meghívó?

- Jómagam az előkészületek tevékeny részvevője voltam. Bő egy éve, 2000. szeptember 21-én Budapestre utaztam, mert ottani híveim úgy tájékoztattak, hogy kormányuk nagy érdeklődést tanúsítana Öszentsége magyarországi meghívása iránt, sőt, hajlandó lenne öt államfőnek kijáró keretek között fogadni.

- Az említett hívek alatt ön azokat érti, akik Magyarországi Örmény Egyház néven 1998-ban vallási közösséget hoztak létre?

- Igen, s az örmény apostoli egyház részéről én vagyok a feljebbvalójuk. De én irányítom Bécsből Ausztria mellett a Skandináviában, Csehországban és Szlovákiában élő híveinket is. Visszatérve azonban a szervezésre: találkoztam az egyházi ügyekben illetékes államtitkárhelyettessel, Semjén Zsolt úrral és néhány munkatársával, s megbeszélésünkön többször is elhangzott, mennyire óhajtja Budapest ezt a látogatást.

- De ezek szerint nem a magyar kormány hívta meg a katolikoszt.

- Nem, de miután értesültek II. Karekin bécsi látogatásáról, számomra a beszélgetésünkből egyértelműen az csengett ki, hogy ezt a kínálkozó lehetőséget nem szeretnék elmulasztani. Kilitásba helyezték az államfői szintű fogadtatást, a parlament felkeresését is.

- Szerepelt-e a forgatókönyvben találkozó a magyarországi örményekkel? Ezt azért kell megkérdezni, mert az örmény származású magyarok egyes képviselői - akik néhány év óta rossz viszonyban vannak az országos önkormányzatuk vezetőivel - utóbb azt panaszolták, hogy kihagyták őket az előkészületekből.

- Az önkormányzat vezetői, akik végig jelen lettek volna a hivatalos program eseményein, azt jelezték, hogy külön is szerveznek egy találkozót az örmény kulturális központban, s oda valamennyi csoport képviselőit meghívják. Azok ugyanis, akiknek ősei 300 évvel ezelőtt vándoroltak el szülőföldjükről, s előbb Erdélyben, később a mai Magyarországon telepedtek le, már nem tartoznak az apostoli egyházhoz, a római pápa fennhatóságát ismerik el, ugyanakkor saját szertartásrendjük szerint élnek hitéletüket. De meggyőződésem szerint az ő számukra is emlékezetes maradt volna a találkozó az örmény történelmi egyház főpásztorával.

- A „régii örmények” azt is nehezményezik, hogy az Orlay utcai templomot - amely az esztergom-budapesti érsekség felügyelete alá tartozik - az országos önkormányzat vezetői, Alex Avanesian elnökkel az élen kizárólagos birtokukba vették, s a szent hely hovatarozása körül azóta is dúl a vita közöttük. Mit tehetett volna ebben a helyzetben a katolikosz az indulatok lecsillapítására?

- Ezt a budapesti templomot a Magyarországon élő örmények évtizedekkel ezelőtt közösen vásárolták, s nemcsak a római pápát egyházfőjüknek elismerők, de az én közvetlen vezetésem alatt álló hívek felmenőinek a pénze is benne van, amit dokumentálni lehet. Ők kifejezték óhajukat, hogy időről időre örmény nyelven, az apostoli egyház szertartására is legyen itt lehetőség. Ezt én tudomásul vettem, és intézkedtem annak érdekében, hogy egyházunk küldjön papot magyarországi híveinkhez. Erőfeszítéseimet siker koronázta: egy fiatal pap ezen a héten érkezik Budapestre, hogy ezt a megtisztelő szolgálatot ellássa.

- Ami nyilván örömet okoz majd az ön híveinek, ámde egyúttal elmérgezítheti a templom használatával kapcsolatos vitát is.

- A templom esetében eddig is az volt a meghatározó, hogy ott örmények imádkoztak. Szerintem az egyházi hovatarozásuk, a különböző szertartási rendek gyakorlása elmarad jelentőségében amögött, hogy ilyen kicsiny, ráadásul a világban szétszórt nép, mint a mienk, mennyire képes az összetartásra, egymás megbecsülésére. Hát nem lehet egyazon templomban különféle rituálék szerint ugyanazt az Istent imádni? Szerintem lehet, és ennek felismerése jelentheti a megbékélés felé a döntő lépést.

- Ezt az ügyet azonban a magyarországi örmények egymagukban nem tudják rendezni, itt tényleg szükség lenne a magyar katolikus és az örmény ortodox egyház közötti párbeszédre.

- Valóban elég régóta folyik már a vita a budapesti örmény templom hovatarozásáról, s mi is kiváló lehetőséget láttunk volna arra, hogy a problémát a magyar katolikus egyház vezetőivel, testvéri légkörben áttekintsük. Meggyőződésünk szerint a megoldás kulcsa Paskai László bíboros úrnál van, tehát igen célszerűnek találtuk volna, ha Öszentsége II. Karekin találkozik a magyar katolikus egyház vezetőjével is.

- Az esztergom-budapesti főegyházmegye azonban utóbb épp azt nehezményezte, hogy őket senki nem tájékoztatta a látogatás terveiről. Csordás Eörs primási irodaigazgató lapunknak elmondta, hogy

Paskai László azon az ominózus héten nem is tartózkodott Magyarországon. Eminenciád szerint ki és hol követte el a hibát?

- A fejleményekben nyilván szerepet játszott, hogy október végén három hétre kórházba kellett vonulnom, így az előkészületekben, azok legvégű szakaszában nem vehettem részt. A szervezést a hazánkat Magyarországon is képviselő bécsi örmény nagykövetség vette át. Feltételezem, hogy a diplomaták alapvetően az állami protokollra összpontosították a figyelmüket, a program egyházi részét pedig magától értetődőként kezelték. Az is ismert volt itt Bécsben - Várszegi Asztrik főapát erről több üzenetet is küldött a Pro Oriente Alapítványnak -, hogy Pannonhalmán is nagyon várják a katolikoszt, legfeljebb az maradt kérdéses, hogy Budapestre menet vagy onnan visszaútban álljon-e meg az apátságban. A végül egyeztetett program szerint a magyarországi látogatás záróeseménye lett volna a pannonhalmi kitérő.

-Ehhez képest mi történt valójában ?

- A tervezett utazás előtt egy nappal, tehát november 20-án reggel a magyar Külügyminisztérium telefonon tájékoztatta bécsi nagykövetségünket, hogy a látogatást lemondják. Ezt később írásos üzenetben is megerősítették. Mi természetesen körbekérdeztük, akit csak elértünk, s az a meggyőződés alakult ki bennünk, hogy a váratlan és enyhén szólva szokatlan lépés mögött Paskai bíboros állt. Ő követelhetette megbízottján keresztül a világi szervektől, hogy ne fogadják a katolikoszt, aki őt, az érseket nem kívánja felkeresni. De hát ez részéről teljesen téves helyzetmegítélés volt, hiszen mi soha nem állítottuk, hogy nem megyünk el hozzá, ellenkezőleg: jó lehetőséget láttunk volna egy ilyen találkozásban arra, hogy kapcsolataink egészét, benne a templom ügyét is, baráti, testvéri szellemben áttekintsük.

-Hogyan reagáltak a budapesti visszalépés hírére?

- Megdöbbenéssel, s nemcsak mi, de bécsi partnereink is, akik Őszentsége itteni programját szervezték: Schönborn bíboros és mások. II. Karekin egyházi és alapítványi meghívásoknak eleget téve látogatott ugyan Ausztriába, mégis fogadta őt Thomas Klestil államfő, Wolfgang Schüssel kancellár és Benita Ferrero-Waldner külügyminiszter is. Ami azonban a magyarországi látogatás lemondását illeti, ott én nem is az állami protokoll elmaradását sajnálom mindenekfelett, hanem azt, hogy nem került sor arra a párbeszédre, ami az ökumené lényege, ami a különböző egyházak közötti közeledést előmozdítja. Ezt nem akadályozhatja, ha vita vagy nézeteltérés van közöttünk, ellenkezőleg: párbeszéd útján juthatunk el a megoldáshoz, a megegyezéshez, a megbékéléshez. Ezúttal is megismétlem: nem állt szándékunkban elkerülni a találkozási lehetőséget a bíboros úrral, és azt a reakciót, amelyet bizonyos koordinációs hibák belőle kiváltottak, nem tudjuk utólag kritikátlanul elfogadni. Nem vagyunk ellenségek, országaink is régi barátok, a félreértések tisztázására más mód is akadt volna, mint az olyan túlzott, sértett reagálás, aminek most a tanúi lehettünk.

Bécs-Budapest, 2001. december

Farkas József György

Magyar Nemzet, 2001. november 24. (szó szerinti utánnymás)

Hiába várták az örmény egyházfőt

Az előzetes várakozásokkal ellentétben II. Karekin, minden örmények katolikosza mégsem látogatott Magyarországra. Csordás Eörs, az Esztergom-budapesti érsekség irodaigazgatója szerint Paskai László bíboros „tárt karokkal várta volna a katolikoszt”.

Munkatársainktól

Már tavasszal megkezdődött az Örmény Apostoli Egyház alapításának 1700. évfordulójára időzített látogatás szervezése, s a katolikosz a hazai örmény híveken kívül találkozott volna a magyarországi egyházi méltóságokkal is - közölte lapunkkal *Avaneszián Alex*, a magyarországi örmény kisebbségi önkormányzat vezetője. Hozzátette: az utazás előtt pár órával a Külügyminisztérium arról értesítette *II. Karekint*, hogy technikai okok miatt mégsem tudják őt fogadni. *Avaneszián* szerint az ügy kínos, ezért kivizsgálásra szorul. Állítja: magyarországi örmény körökben közismert, hogy egy egyházi ügyekben felelős kormánytisztviselő még tavasszal nem kívánatos személynek minősítette *II. Karekint*. Hozzátette: a hazai örmények úgy érzik, hogy a magyarországi katolikus egyház „üldözi” őket. *Semjén Zsolt*, a kultuszárca egyházi ügyekkel megbízott helyettes államtitkára elmondta: ismeretei szerint a kormány egyetlen tisztviselője sem tett ilyen kijelentést. Csordás Eörs kijelentette: Paskai László bíboros tárt karokkal fogadta volna *II. Karekint*, hiszen fontos küldetésének érzi, hogy a Kelet és Nyugat közötti közeledést szolgálja. A magyarországi örmény hívek között azonban valóban vita van, amelybe a katolikus egyház nem szól bele. Horváth Gábor külügyi szövívő elmondta: a tárcának csupán az lett volna a feladata, hogy *II. Karekin* a programot szervezze.

(A híradás utolsó mondatából nyilván kimaradt a „számára” szó - *a szerk.*)